

Het lot van de Joodse patiënten.

Op 6 april 2023 is het 80 jaar geleden dat op bevel van de Duitse bezetter alle in het Oude en Nieuwe Gasthuis en het Groot Graffel aanwezige joodse patiënten werden opgepakt. Zij werden naar Westerbork gebracht om van daaruit te worden gedeporteerd naar Sobibor, waar ze werden vermoord. Zes patiënten uit Zutphen en veertien uit Warnsveld, waaronder vier geëvacueerde patiënten uit instellingen in het westen van het land. De verantwoordelijke arts P. van Bork weigerde hieraan mee te werken waarop hij werd gearresteerd en vastgezet in het Huis van Bewaring in Zutphen. Ondertussen werden de zes patiënten uit Zutphen al weggehaald en naar Westerbork vervoerd.

Op 8 april 1943 werd Van Bork overgebracht naar Arnhem om daar te worden verhoord door Willy Bühe. Bühe was op de *Aussenstelle Arnheim als 'Judensachbearbeiter'* belast met de administratie betreffende de Joden voor de provincie Gelderland.

Van Bork wist Bühe ervan te overtuigen dat dit in strijd was met de regels voor het oorlogsrecht. Overeengekomen werd dat de nog in Warnsveld aanwezige patiënten werden overgedragen aan de zorg van de Joodse Raad in Zutphen. In de Halterstraat, nabij de Synagoge, was namelijk een noodhospitaal ingericht voor Joodse patiënten waar ze liefdevol werden opgenomen. Echter reeds de volgende avond werden deze patiënten alsnog overgebracht naar Westerbork!!

Later werd bekend dat de meesten al op 16 april in Sobibor waren vermoord. Drie patiënten gingen met een volgend transport mee en werden op 23 april vermoord.

Heel tragisch was het lot van twee patiënten. Zij hadden niet het vermogen om te spreken en werden als *unbekannte geisteskranke Frauen* op de transportlijsten gezet. Pas na 77 jaar hebben deze toen nog steeds als vermist bekende staande vrouwen hun naam teruggekregen. Daardoor staan nu ook de namen van deze Sara en Bloeme vermeld op het Holocaust Namenmonument in Amsterdam.

Om deze misdaad te blijven gedenken, maar vooral om de namen van deze slachtoffers levend te houden, besloot het Herdenkingscomité Warnsveld in 2020 in nauw overleg met GGNet en het NIG Stedendriehoek (de Joodse gemeente) hier een gedenkteken voor op te richten. Bedacht werd een plaquette met 20 koperen plaatjes met op ieder plaatje een van de 20 namen. Deze plaquette werd aangebracht aan de oude Gasthuispoort naast het hoofdgebouw van Het Groot Graffel .

Vanwege de toen heersende coronamaatregelen kon de officiële onthulling en herdenking helaas geen doorgang vinden. Daarom is besloten om nu, bij de 80^e herdenking, alsnog een herdenkingsbijeenkomst te houden.

De herdenking zal plaatsvinden op dinsdagmiddag 18 april, een dag bekend als Jom Hasjoa. Dat is de dag waarop internationaal de slachtoffers van de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog worden herdacht.

Na een bijeenkomst met genodigden in de Vredeskapel van GGNet zal Opperrabbin Binyomin Jacobs bij de plaquette op de oude Gasthuispoort een herdenkingsgebed uitspreken.

‘Opdat wij niet vergeten’